№ 18. Rok 1849. **Sroda 24 Stycznia.**

Wychodzi codziennie prócz Niedzieli i świąt uroczystych. Prenumerata przyjmuje się w Księgarni St. Gieszkowskiego przy ul. Grodzkiej Nr. 117.

Kwartalna przedpłata na Gazetę Krakowską wynosi ZłR. 4.—Miesięczna Złp. 6. — Prenumeratę przyjmują wszystkie Urzęda Pocztowe.

GAZETA KRAKOWSKA.

Obserwacye Meteorologiczne.

Miesiąc dzień godzina		Stan Barometru do 0° R. zredukowany w miarze Paryzkiej		Stopień ciepła podług Reaumura	Psychometr e	Wiatr		Stan Atmosfery	Zjawiska nadpowietrzne i różne uwagi
	6	27"	6, 25	† 2, 0	1, 89	Zachodni	średni	Pochmurno	śnieg mały
23	2		5, 21	† 3, 1	1, 82	Zachodni	mocny	„	
	10		3, 22	† 2, 0	2, 09	Zachodni	„	„	Dészcz. Wicher Zachodni

Redaktor główny: *Władysław Iżycki.*

TREŚĆ

O ustawie Gminnéj.

(Ciąg dalszy.)

Wyrażoną została powyżéj zasada, że w Gromadach znajduje się źródło bezpośrednie udzielności narodowéj. Poszanowanie téj udzielności konieczném czyni, aby źródło jéj zostawało jak najmocniéj od wpływów niższych zachowane, to jest ażeby Gromady noszące w sobie pierwiastek udzielności narodowéj, (chociaż same nie są udzielne) zostawały jak bądź może najmniéj zawisłe od władz wykonawczych, i we wszystkich sprawach tyczących się Gromady, jak najzupełniejszą udzielnością zostawały obdarzone. Ztąd wnosić że koniecznie przerwać należy na progu Gromad, łańcuch czynników administracyjnych pochodzących z ramienia Władzy wykonawczéj; który to cel osiągnięty zostanie, jeżeli ustanowiony będzie pośrednik pomiędzy Gromadą a Władzą wykonawczą, tak od jednych, jak od drugiéj niezawisły: słowem, urzędnik sądowy, mianowany przez Sądy krajowe, odpowiedzialny przed Sądem najwyższym, i tylko przez tenże Sąd odwołany wskutek dowiedzionego oskarżenia. Ten urzędnik udzielałby Gromadom ustawy rządowe, i Rządowi przedstawienia od Gromad: czuwałby nad wszechstronném zachowaniem się podług prawa, a w razie potrzeby wzywałby pomocy Władz wykonawczych.

Z istoty rzeczy wypływa oczewistość, że przeznaczenie urzędnika takiego dla każdéj Gromady nieodpowiadałoby celowi. Zatém połączenie kilku Gromad wiejskich otrzymałoby sądowego urzędnika, i zostałoby ukonstytuowane pod nazwą Gmina: a zaś w miastach, zostałaby ludność podzielona na okręgi odpowiadające Gromadom wiejskim; zaś miasto samo stanowiłoby Gminę.

Wyłożywszy tym sposobem główne rysy następującego projektu Ustawy Gminnéj, przypominamy że szczególnie mieć na oku będziemy ludność wiejską, to jest Gromady. Zastósowanie do ludności miejskiéj, łatwo da się zrobić. Nim przecie do przedłożenia projektu przystąpimi, niechaj wolno będzie jeszcze słów kilka załączyć.

Do czego podany poniżéj Projekt miałby służyć, gdyby np. przez Sąd publiczny nie został potępiony? Odpowiedź na to, że chciano rzucić szkic ustawy *prowizoryczńej*, którąby Sejm centralny jak najrychléj dla kraju naszego mógł postanowić. Mówię, prowizorycznéj: albowiem, Gminy same organizacyą Gmin wyrabiać mają prawo: a tych Gmin święte jest prawo: różnych Gmin rozmaite wnioski do prowadzić do jednolitości, powinno być dziełem Zgromadzenia narodowego: a dopiero sankcyonowany przez uznanie Władzy wykonawczéj Statut organiczny, stać się będzie mógł podstawą dalszego rozwoju. Początek wszelako czynić koniecznie; potrzeba utworzyć prowizorycznie w Gminach ciała wnioskodawcze. Potrzeba oraz skreślić dla tych ciał obradnych, ustawę przystosowaną jak tylko być może najbardziéj, do obyczajów, zwyczajów, nawet i do przesądów istniejących, nie tracąc nigdy z pamięci, że skuteczność prawodawstwa zawisła od nie rażenia społecznych obyczajów.

Uprasza się więc Obywateli, ażeby raczyli zważyć całą wielkość kwestyi, ocenić potrzebę zrobienia początku, nie żądać absolutnéj konsekwencyi przy tak smutném pomieszaniu żywiołów gminnych, i pamiętać, ze było głównem życzeniem postawić Gminy na stanowisku, z którego takie o swéj organizacyi zdania wyrzec będą mogły.

Ażeby projekt nasz był doskonały, nie twierdzimy wcale. Krytyki gruntowne czytać będziemy z uwagą, projekt doskonalszy czytać będziemy z radością, byle tylko Obywatelstwo wpływać chciało na wyrobienie ustaw, które Obywatelstwo najlepiéj wyrobić jest w stanie, i od których przyszły rozwój narodowego bytu zależy. *(d. c. n.)*

Kraków.

TEATR NARODOWY.

Wczorajsze odegranie opery: *Marya Córka Pułku*, należy do tych rzadko zdarzających się przedstawień, gdzie wśród ogólnego, jednego odgłosu oklasków Publiczności, powiedzieć można w całém znaczeniu wyrazu: „nec plus ultra.“

Przyznać musimy z niejakiem upokorzeniem, że my zwykle dotąd posiadaliśmy tę wadę przez obcych u nas zakorzenioną, ażeby chwalić i uwielbiać to wszystko, co jest obce, a nasze domowe rodzinne talenta ważyć lekce, odmawiając im tego sprawiedliwego uznania, jakie słuszność nakazuje.

Ktokolwiek za granicą w znaczniejszych nawet teatrach był na przedstawieniu *Maryi*, kto widział bezstronnym okiem wymuszoną mimikę, affektacyi pełne poruszenia, brak czucia i zresztą gardłowe charkanie, fałszywy akcent i niedomawianie szczególniéj co do głoski *r* tak powszechne u obcych śpiéwaków, — a zechce porównać naiwność — rzewność, czucie i przejęcie się prawdą akcyi wśród wymagań rytmu i muzykalnego akcentu naszych artystów, ten wyznać musi, że Polakowi niczego nie odmówiła natura, i do czego on się weźmie, a wezmie się szczérze, to wykona tak, jak nikt lepiéj. Widzimy oczywiście, że w operze naszéj, pomimo tak przykrych przeszkód, wynikających ze smutnych okoliczności politycznych, które w całéj Europie rozwijaniu się sztuk pięknych tak wielką zadały klęskę; — widzimy jeszcze w naszéj zubożałéj operze ślady gorliwych usiłowań nauczyciela, któremu zawdzięczamy utworzenie naszéj opery w Krakowie — Któż go nie zna? Komu nieznane jest imie szanownego Mireckiego? Cześć Tobie Mistrzu,— Ty w twoim zawodzie zasłużyłeś się Rodakom, oni kiedyś imie Twoje wspominać będą na swojém miejscu, na polu sztuki. — Wracając do wyrażonego powyżéj zdania naszego co do przedstawienia wzmiankowanéj Opery, nie możemy zamilczéć słów parę na oddanie hołdu znakomitym naszym talentom, które celowały w jéj wyborném przedstawieniu, a mianowicie powszechnie znanéj u nas i uwielbianéj z głosu i sztuki swojéj Pani Hoffman, jak równie utalentowanym i gorliwie pracowitym artystom: PP. Stysińskiemu i Borkowskiemu, którym huczne i ciągłe oklaski Publiczności naszéj, były niezaprzeczonym dowodem uznania talentu i powszechnego zadowolenia. Życzymy z serca, ażeby Publiczność dzieliła z nami to przekonanie, że do obowiązków prawego Obywatela i to należy, ażeby o ile tylko możność pozwoli, starano się wspiérać, i nie dać upadać scenie ojczystéj, tak jak to czynią u siebie obce narody.

Wiadomości Polityczne.

Austrya.

Dunaj przez nadzwyczaj wczesne puszczenie lodów wystąpił i w Wiédniu zalał kilka przedmieść, uszkodziwszy wiele mostów. — Sąd wojenny skazał na nowo wiele osób na ciężkie więzienie za udział w wypadkach Październikowych. — Kossuth, jego rodzina i wielu członków parlamentu węgierskiego wyjęci są z pod prawa, i ścigani listami gończeni po całém państwie. Sprawę węgierską uważają tu za straconą, i że ona już zbliża się do końca. — Feldm. Radecki ma otrzymać 60,000 nowego wojska do uspokojenia zupełnego Lombardyi, a feldm Windiszgrec 40,000 do zaprowadzenia zupełnego porządku w Węgrzech.

Miasto górali Bogsan, obsadzone przez powstańców madziarskich, zdobyte zostało przez wojska cesarskie, z utratą mało znaczną; chociaż miasto położone w górach i mocno oszańcowane, było tylko przystępne przez wąwóz zaopatrzony w liczne zasieki. Jednocześnie zdobyto drugie miasto w górach, Reszycę, gdzie znajdowała się gisernia armat.

Wiadomość o klęsce zadanéj Madziarom pod Panczową przez pułkownika Mayerhofer i serbskiego dowódcę Knicanina, potwierdziła się; attak na Panczowę wymierzony był przez Węgrów w skutek wiadomości o śmierci jenerała Suplikacz.

Jenerał Teodorowicz następca jenerała Suplikacz w godności wojewody Serbskiego, przybył 3go b. m. do Semlina, zkąd niebawem wyjechał do Banatu. — 6go b. m. 800 wojska z pułku Zanini w Peterwardynie, przeszło na stronę Serbów, walczących przeciw Węgrom.

Doktor medycyny Satter w Wiédniu, rodem z Styryi, za podburzanie w czasie rokoszu, został skazany na 3 miesieczne więzienie. — Hrabia Ludwik Batthyany, obwiniony jest o główne spowodowanie morderstwa jenerała Latour.

Podług wiadomości otrzymanych 13go b. m. w Wiédniu, armia węgierska miała ponieść straszną klęskę między Szegedinem a Debreczynem; powtarzają także wieść o pojmaniu Kossutha.

Liczba batalionów strzelców w armii, pomnożoną będzie z 12tu do 20tu. — Kossuth opuszczając Peszt, ofiarował 5000 zł. m. kon. urzędnikowi dyrygującemu fabrykacyą bankocetli, aby mu towarzyszył; lecz urzędnik odmówił.

Powłoki północnéj kolei żelaznéj ciągle nam pocztę spaźniają; dyrekcya zatém na serio wezwaną była do odpowiedzi; pokazały się jednak powody uniewinniające; cóż z tego kiedy uchylenie winy złego nie polepsza. Najgłówniejszą przyczyną są mrozy, wody po studniach pozamarzały, i wiele szyn po torach popękało. To spóźnienie jest dla nas jeszcze dotkliwsze, cała poczta południowo zachodnia i wschodnio południowa bieżąca zawsze koleją północną już od dwóch dni nie przybywa.

W Ołomuńcu wykładać teraz zaczął w publicznych odczytach „Dzieje postępu oświaty“ Dr. Hanusch znany zaszczytnie w świecie literackim z wielu dzieł filozoficznéj treści, a przedewszystkiém z umiejętnego wykładu Mythu sławiańskiego. Znając go z tyluletnich zasług i prac przy uniwersytecie lwowskim, nie dziwi nas zapał i uniesienie z jakiém publiczność tamtejsza przyjmuje słowa i myśli jego. Nacisk jest tak wielki, że już po dwakroć zmieniają sąlę szukając lokalu obszerniejszego, a zbór mimo tego tak liczny, że wiele kobiet omdlewa.

Anglia.

Londyn 4go Stycznia. — Rozpoczęły się teraz spory parlamentarskie między abolicyonistami i obrońcami niewolnictwa, a powtóre rozprawy nad taryfą wyższéj lub niższéj opłaty cłowéj. Sprawa niewolnictwa grozi, mieszkance Nowego Meksyku podali memoryał doprazając się konstytucyjnego wcielenia i wywołania niewolnictwa u siebie. Senator Benton wniosł ich prośbę, znalazł poparcie w izbie, i uzyskał że ją do wydziału odesłano. Ale południowa Carolina protestuje jak najmocniéj przeciw wszelkiemu zniesieniu niewoli w Columbii i niezaprowadzeniu jéj w Nowym Meksyku i Kalifornii, odmawia przytem kongresowi wszelką moc i prawo mieszania się w domowe sprawy państw pojedyńczych. Znowuż więc napięły się dwie przeciwne sobie dążności i rywalizacye między północą a południem stanów zjednoczonych które z zdaniem polityków tem tylko pojednać się dadzą, jeźli północne nabędą posiadłości angielskiéj Kanady, a zaniechają nabycia wyspy Kuby do czego teraz znowu pora się otwiéra, upatrując w tem tylko wzajemne sił wyrównanie między stronami.

Francya.

Paryż 14 Stycznia. Dziwić się można, że ten gmach finansowy we Francyi sie trzyma i jeszcze nie runął. Zgromadzenie narodowe samo pojmuje coraz jaśniéj, że łatwiéj konstytucye niżli dobre organiczne prawa wyrabiać. Od dawna już system podatkowania nie może dopłakać się reformy. Niezmierny budżet przy złym trybie podatkowania nie pogodzą się, a właśnie ten sposób jest uciążliwy we Francyi. Wchodowy i konsumcyjny podatek po wielkich miastach cięży na biedniejszym, bo wyłupne tak dla bogacza jak ubogiego jest jednakowe, nawet co do piwa na saméj uboższéj klassie cięży. Gorzéj jeszcze wychodzi podrzędny mieszczanin, którego mały domek tym samym podatkom, jakim i zamożniejszego ulega. Ilość bowiem opłaty nie jest wymierzona według wartości domu, ale według dzielnicy miasta i rozległości przestrzeni. Opłata od drzwi i okien wszedzie taż sama. Rzemieślnik opłaca patent, cło wchodowe za płody surowe, a kapitalista spożywa renty i akcye bez daniny; posiadacza gruntu dzierżawca opłaca. Nawet osobisty podatek jest na wszystkich jednakowy; jedynie sama majętność ruchoma ma odmienna skalę, bo idzie za wysokością czynszu od domu. Doliczyć do tego zadłużoną majętność ziemską, zatém i trudność amelioracyi, można sobie wyobrazić położenie podatkującego.

W tym stanie rzeczy jak pokryć teraz niedobór blisko 600 milionów na rok 1849? Przy najmocniejszém zaufaniu do rzadu, będzie trudno, chociażby rok cały w głębokim pokoju i ciszy dał się przespać. Na pożyczkę widoku nie ma, a projekt zaprowadzenia opłaty od dziedzictwa na ten rok korzyści nie przyniesie. Rachują z niéj 99 milion. dochodu, ale mało czy wiele, jeszcze tego podatku zgromadzenie narodowe nie uchwaliło, a potém potrzeba z rok przynajmniej niż się obliczy, kto i co ma płacić. Stęka już zgromadzenie za swój pośpiech w uszczupleniu poboru od soli, i głosy narzekania słyszéć się dają na system jednoizbny, w którego mocy nie było powściągnąć osobiste widoki.

W salach konferencyjnych Zgromadzenia narodowego głoszą, iż rząd pozwoli Abd-el Kaderowi wyjechać.

Na miejsce Emanuela Arago posłany będzie do Berlina, jak powszechnie mówią, jenerał Baraguay d'Hilliers. — Jenerał Pelet wyjeżdża dziś lub jutro do Turynu, jako poseł nadzwyczajny. Posłannic-

two jego jest w ścisłym związku z wojną sardyńsko-austryacką. — Kardynałowie Dupont i Giraud jadą do Rzymu, aby Papiéża do Francyi zaprosić. Mają podobno nawet do tego upoważnienie rządu. — Wszystkie petycye, które pojawiły się dotychczas za rozwiązaniem izb, mają tylko 6,032 podpisów. — Na wniosek Bucheza postanowiła rada najwyższa departamentu Sekwany postanowić podatek od bilardów.

W. Ks. Poznańskie.

Poznań 18 *Stycznia.* Rozporządzeniem królewskiem z d. 2 Stycznia r. b. wydane zostały następujące patenta, tyczące się organizacyi sądownictwa na zasadzie artykułów 40, 85, 88 i 105 ustawy konstytucyjnéj w obrębie całéj monarchii pruskiéj, wyjąwszy obwód sądu apellacyjnego kolońskiego, gdzie dawno prawa francuzkie obowięzują. — Nie zamieszczając w pismie naszém ustawy saméj w całéj rozciągłości, ponieważ takowa w zbiorze praw będzie ogłoszoną, ograniczamy się na podaniu głównéj jéj treści, dołączając kilka tylko uwag, które nam się z powodu jéj nastręczają. W czterech zawarta rozdziałach, znosi ona:

1) sądownictwo prywatne, tak cywilne jako i karne wszelkiego rodzaju t. j. dominalne, miejskie i patrymonialne, niejmniéj i duchowne w prawach świeckich.

2) znosi daléj wyłączny stan sądowy, który w pewnych okolicach monarchii istniał wyłącznie dla pewnych osób lub posiadłości, jak również i uprzywilejowany stan sądowy fiskusa, tak że odtąd mieszkańcy pewnego okręgu, bez jakiegokolwiek wyjątku, we wszystkich prawach swych osobistych i wyjątkowych, opiekuńczych i hypotecznych odnosić się będą do sądu dla okręgu ich ustanowionego, jak niemniéj i wszystkie bez wyjątku posiadłości do sądu okręgowego, w którym się prezydują, należeć będą.

3) przepisuje organizacyą władz sądowych, wedle któréj sądownictwo będzie podzielone na pierwszą instancyą t. j. sądy kollegialne powiatowe, na drugą instancyą t. j. sądy apellacyjne, trzecią, którą sprawować będzie najwyższy trybunał w Berlinie. Prócz tego w miastach handlowych i rękodzielnych sądy handlowe i rękodzielne przez biegłych w sztuce mają być wybierane. — W skutek rozporządzenia tego zniesionym będzie równie jak i w innych prowincyach sąd apellacyjny w Poznaniu, sądy zaś teraźniejsze nadziemiańskie w Poznaniu i Bydgoszczy, które odtąd sądami apellacyjnemi nazywać się będą, rozstrzygać będą sprawy z całego Księstwa w drugiéj instancyi. — Do okręgu sądowego ma należeć 40, do 70,000 w przecięciu 50,000 mieszkańców, i o ile możności podział dotychczasowy na powiaty ma być wzięty za podstawę w urządzeniu przyszłem sądów, tak że w ten sposób tylko powiaty mniéj jak 40,000 mieszkańców liczące, połączone będą do jednego sądu. — W miastach liczących 50,000 mieszkańców albo więcéj będą zatrzymane sądy miejskie; a obok nich ustanowiony sąd dla powiatu osobny. W tychże miastach mają być ustanowieni osobni notaryusze.

4) Zawiera ogólne postanowienie co do postępowania sądowego, mianowania i uzdolnień urzędników sądowych, stosunku sądów do władz administracyjnych itd.

Ustawa ta ma wejść w życie z dniem 1. Kwietnia r. b.

W powiecie babimoskim zebrano na wspólnéj zabawie składkowym sposobem 109 talarów, które na wsparcie współrodaków między Elbą i Wezerą na wygnaniu będących przeznaczono. — Uświęcenie zabaw tak szlachetnym czynem zasługuje ze wszech miar na pochwałę i naśladowanie.

Włochy.

Rzym 9 *Stycznia.* Najwyższa junta rozjechała się. Wszystkie władze municypalne chcą dzisiaj podać się do dymisyi, a przeciw sejmowi ustawodawczemu Bononia energicznie protestowała, wypowiadając nawet ministerstwu posłuszeństwo. Gwardya narodowa jest bez naczelnika, ponieważ Masi także za dowództwo podziękował. Nie dał on sobie jeszcze dotychczas odebrać biało-żółtéj papiezkiéj chorągwi. — Większa część urzędników opuszcza posady swoje. Marchie północne protestują, a gminy nad granicą neapolitańską posyłają do Papiéża adressa uniżoności. — Podług obiegającéj powszechnie wieści, ogłosili Sycylianie Lucyana Murata królem swoim. Z drugiéj strony zaś zaręczają, że król neapolitański posyła do owych 30,000 ludzi, którzy już są w Sycylii, jeszcze 40,000, chcąc na raz wojnę ukończyć. Sycylianie posłali do Francyi po zdatnych oficerów, lecz tylko jedyny jenerał Trobriand z jednym kapitanem artyleryi i jednym oficerem piechoty, przyjęli wezwanie.

Na granicy piemonckiéj Austryacy przysposabiają attak na Wenecyę; pod Malgherą zatoczyli bateryę ciężkie. — Do Florencyi przybyli: Poseł władzy centralnéj niemieckiéj przy dworach włoskich pan Heckscher, i poseł pruski przy dworze papiezkim p. Usedom.

Projekt do ustawy Banku prywatnego,

w W. Ks. Poznańskiém.

(Ciąg dalszy)

Czynności Banku

§. 22. Bank prowadzi księgi w walucie prawem przepisanéj, t. j. liczy na talary, srebrnegrosze i fenigi, a 14 Talarów na 1 Grzywnę czystego srebra.

§. 23. Bank diskontuje weksle ciągnione i suche (billets à ordre) wystawione przez osoby prawu wekslowemu podlegające i zaufanie Banku posiadające. Weksle takie powinny być akceptowane lub wystawiane przez osoby w W. Księstwie Poznańskiem zamieszkałe i winny być domicilowane w Poznaniu lub miastach, w których Bank ma swe ajentury. Papiery diskontowane powinny być opatrzone w cessye na rzecz Banku i w trzy przynajmniéj pewne podpisy termin zaś ich wypłaty nie może być dłuższym nad miesięcy trzy. Tylko weksle na 50 Tal. lub więcéj wystawione, diskontowane być mogą.

§. 24. Przyjęcie lub odrzucenie do diskontowania proponowanych weksli, zależy od postanowienia sessyi. §. 57 Disconto zawisło od konjunktury — i nie może być ściśle oznaczonem.

§. 25. Bank udziela pożyczki na zastaw krajowych, na okaziciela wystawionych i prowizyą przynoszących papierów publicznych, rządowych, miejskich i innych pod gwarancyą Rządu przez korporacye lub Towarzystwa przemysłowe wydanych, jako téż na zastaw produktów surowych i towarów kupieckich, niepodlegających łatwemu zepsuciu, i w miejscowych magazynach złożonych, daléj na zastaw zagranicznych weksli wystawionych przez osoby zaufanie Banku posiadające, na koniec, na zastaw kosztowności, złota i srebra w sztabach, wyrobach i monecie.

§. 26. Pożyczki takie udzielają się do wysokości ⅔ ówczasowéj zastawionych przedmiotów wartości, i nie dłużéj jak na miesięcy trzy. Składający odbiera dowód zastawu na imię jego wystawiony. Okaziciel takowego ze strony Banku za wylegitymowanego uważany być może. Prowizya opłacana być musi z góry.

§. 27. Pożyczka prolongowaną być może na jeden, dwa lub trzy miesiące za złożeniem dalszéj prowizyi. — Prolongacyą taką zapisuje Bank na odwrotnéj stronie dowodu.

§. 28. Bank mocen jest, — jeżeli tego uzna potrzebę, wezwać interessenta, nawet przed terminem do wykupienia zastawu, — i zwrócić mu w tym przypadku nadebraną prowizyą.

§. 29. Gdyby interessent niewykupił na termin, lub na wezwanie Banku przed terminem, zastawionego przedmiotu Bank mocen jest, omijając postępowanie sądowe, sprzedać zastaw na giełdzie przez przysięgłego maklera, lub drogą licytacyi przez publicznego urzędnika i odebrać tym sposobem kapitał, prowizyą i koszta.

§. 30. Wszystkie zastawione przedmioty mogą być właścicielowi, na żądanie jego, przed terminem zwrócone; Bank jednakże nie zwraca w tym razie prowizyi.

Gdyby Właściciela zastawu — ogłoszoną być miała upadłość, Bank nie jest obowiązanym wydać do massy zastawiony przedmiot.

§. 31. Bank kupuje i sprzedaje kruszce szlachetne, monety i weksle zagraniczne i krajowe.

Podejmuje się inkassy weksli, assygnacyi, rachunków i t. d. płatnych w Poznaniu lub tych miastach, w których ma swe ajentury, za wynagrodzeniem ⅓ % prowizyi.

§. 33. Przyjmuje kapitały na otwarty rachunek. — Osobom które takowe złożą, otwiera kredyt aż do wysokości złożonych przez nie kapitałów. — Prowizyą w bieżącym rachunku oblicza od wierzytelności 4%, od długów 5 %.

§. 34. Przyjmuje w depozyt kapitały z opłatą prowizyi z dołu. — Nie będzie jednakże wystawiał na to sprzedajnego dowodu.

Depozyta niemogą mniéj, niż 200 tal. wynosić, niemogą być na krótszy czas, jak na miesięcy sześć składane i nie są w tym czasie wypowiedzialne.

§. 35. Rok bankowy kończy się zawsze z dniem 31 Grudnia.

§. 36. Bank co miesiąc ogłaszać będzie wykaz aktywów swych i passywów. szczególniéj wykaz wartości posiadanego złota i srebra w sztabach, wyrobach i monecie, wykaz weksli i wierzytelności swych pochodzących bądź z bieżących rachunków, bądź z pożyczek na zastawy, wreszcie i wykaz w obiegu będących banknotów. — Przy końcu zaś każdego roku, ogłosi szczegółowe sprawozdanie całorocznych obrotów. Wykazy te i sprawozdania zamieszczone będą w tych samych dziennikach, co i inne ogłoszenia Banku (§. 16.)

Kilka słów o Zakładzie Gimnastycznym.

Przyznać potrzeba, że porównywając pod względem fizycznym dzisiejsze z dawnemi pokolenie, do smutnych bardzo musimy przyjść wniosków. Zbroja, którą przodkowie nasi wdziewali, zgniotłaby nie jednego z nas, a ich miecze z trudnościąby nam oburącz podźwignąć przyszło. Nie często też słychać, aby ktoś do póżnej doszedł sędziwości, a to co się dzisiaj starością zowie, było może przed stu laty siłą wieku. Upadek ten fizyczności rodu ludzkiego, przypisać należy jedynie dzisiejszemu systemowi wychowania. Młodzież obojej płci, a szczególniéj też męzka trzecią część a nawet połowę życia swojego poświęca pracy naukowej, to po szkołach, po uniwersytetach, to wreszcie w praktycznej zawodu swego aplikacyi. Długie te lata przepędza na stołku, przykuta do książki lub papierów, a jakie są tego skutki, to już widzimy.

Postęp dzisiejszej oświaty, wymaga długiej ho gruntownej, i, o ile można, wszechstronnej nauki. Czyli wszakże odmawiając w ten sposób ciału naszemu wszelkiego wykształcenia, zyskuje się coś na czasie? o tem wątpimy, a nawet temu zaprzeczamy. Któż nie wie, że przy zupełnej swobodzie umysłu, zaspokajającem zdrowiu, w ciągu godziny więcej zrobić, więcej się nauczyć można, niżeli będąc zmęczonym, znudzonym, a do tego osłabionym. Jak ciało tak i umysł potrzebuje odpoczynku, a taki jest ustrój naszego jestestwa, że zaniechane wykształcenie ciała, prędzej czy później, da się poczuć intelektualności naszej.

Te kilka słów przekonać mogą każdego, gdyby kto jeszcze o tem niewiedział, jak dalece w wychowaniu młodzieży na kształcenie ciała zwracać uwagę potrzeba. — Kształcenie ciała, jest to równo-czesne ćwiczenie wszystkich jego części. Dowiedzioną jest rzeczą, że godzina gimnastycznych ćwiczeń zastąpi z korzyścią pięciogodzinną przechadzkę, i tę ma szczególniejszą przewagę, że wpływając zbawiennie na zdrowie, nietylko że ulecza z wielu chorób i niedoskonałości fizycznych, ale nadto dopomaga swobodnemu rozwojowi naszego organizmu i dodaje ciału zręczności i szykowności.

Wszakżeż rozwodzić się nad wszystkiem, co większa, nad koniecznością ćwiczeń gymnastycznych, w wychowaniu młodzieży płci obojéj, uważano za rzecz zupełnie zbyteczną *). Któryż rodzice nie chcieliby widzieć dzieci swoich w zdrowiu? — Którzyż nie pragnęliby zapewnić im lat sędziwych i czerstwych? — Którzyż wreszcie nie chcieliby się uchronić od tysiąca przypadków nie strasznych, wtedy dopiero kiedy ktoś przeszedł gruntownie całą naukę gimnastyki lub kiedy posiada doskonale naukę pływania i woltyżowania, i w trudnych nieraz okolicznościach z łatwością sobie poradzić umie. Wszyscy więc czują potrzebę zakładu gimnastycznego i oceniają należycie całą ważność podobnej instytucyi.

Czyniąc zatem zadosyć powszechnym życzeniom, od lat przeszło 20-tu będąc nauczycielem tańca, chciałem użyteczność mojego powołania uogólnić, starając się nie już o samą tylko szykowność ciała i przyjemność zewnętrznego ułożenia jakich się przez taniec nabywa, ale i o zdrowie i czerstwość uczącej się młodzieży. Atoli nie przestając na moich wiadomościach, pracowałem w Wrocławiu w rządowym instytucie przy p. Roedelius, zwiedziłem wszystkie znakomitsze tego rodzaju zakłady, założyłem w mieście Radomiu własny instytut gimnastyczny, a teraz pragnąc zawdzięczyć względy jakich doznawałem przez lat tyle w rodzinnem swojem mieście, postanowiłem i tutaj taki zakład utworzyć.

Władza Rządowa miejscowa udzieliła mi pozwolenia na założenie własnym kosztem Instytutu gimnastycznego i Szkoły pływania, i też rzeczywiście naukę gimnastyki z wiosenną porą rozpocznę. W Instytucie tym odbywać się będą według zasad systematycznych ćwiczenia gimnastyczne, celem wzmocnienia sił fizycznych, wykształcenia ciała i nadania mu giętkości, szykowności przyjemnej, zręczności w ruchach wszelkiego rodzaju, — wreszcie dla uchronienia ucznia od szwanku w nieprzewidzianych i nieszczęśliwych wypadkach, jak również dla zapobieżenia lub usunięcia rozwijających się w młodocianym wieku ułomności fizycznych. Dla tego WW. Drr. Bierkowski i Ebers, zaproszeni są na Opiekunów tego instytutu, a gdyby kto pragnął zarazem kazać ułomne dzieci swoje leczyć ortopedycznie, wtenczas porozumiawszy się z Wm. Bierkowskim, życzeniu temu za osobną umową zadosyć uczynić będę się starał.

Kurs gimnastyki ogólnej rozpoczęty z d. 1-m Maja 1849 r., rozkłada się na lat 3. W pierwszym roku uczniowie, począwszy od 1 Maja uczyć się będą gimnastyki i pływania przez pięć miesięcy letnich, a w miesiącach zimowych ćwiczenia na łyżwach.

Każdy uczeń zapisujący się **na cały rok**, zapłaci złp. 50. Zapisujący się tylko na gimnastykę, zapłaci złp. 30, — na pływanie złp. 20. Zapisujący się miesięcznie na gimnastykę, zapłaci zł. 10. Pływanie, złp. 10.

Opłatę **całoroczną** podzielić można na dwie raty (na żądanie): pierwsza przy wpisie, to jest do dnia 20 Kwietnia; druga 1-go Czerwca. — Gdyby z uczniów uniwersytetu i młodzieży szkolnej więcej nad 100 zapisało się, wtedy opłata miesięczna złp. 4 gr. 6 jeszcze zniżoną będzie. Dzieci płci żeńskiej, osobne godziny urządzone mieć będą.

Podpisany wzywa uprzejmie osoby interesowane, aby przed świętami Wielkanocnemi do zapisu pospieszyli, gdyż taka tylko ilość przyrządów będzie przygotowaną, ile się zapisze uczniów do 1-go kwietnia 1849 r. Zapisywać się można codziennie do godziny 11-ej rano, w mieszkaniu podpisanego przy ulicy Przecznicy Mikołajskiej Nro 654/5 na 1-m piętrze w dziedzińcu, gdzie też **Lekcyi tańca** udzielam.

Kraków dnia 24 Stycznia 1849 r.

J. ***Zieliński***,
Dyrektor i Główny Nauczyciel Instytutu Gimnas. w Krakowie.

*) Ciekawszych odsyłamy w tym względzie do książeczki napisanej w r. 1837: „O potrzebie i użytku gimnastyki, przez Dr. Bierkowskiego.“ — Cena exempl. gr. 15, i jest do nabycia u podpisanego.

Doniesienia Urzędowe.

Nro 67.

RADA MIASTA KRAKOWA.

Podaje do powszechnej wiadomości, iż dnia 26 Stycznia r. b. 1849, to jest w Piątek odbywać się będzie w biórach Wydziału Administracyi i Skarbu w Radzie Miejskiej w godzinach rannych publiczna in plus licytacya na wypuszczenie w trzechletnią dzierżawę od 1 Stycznia r. b. 1849 do ostatniego Grudnia 1851, prawa wyszynku trunków wszelkich w drobnych miarach we wsi Grzegórzki do miasta Krakowa należącej, do której za practium fisci oznacza się czynsz roczny przez dotychczasowego dzierżawcę opłacany, to jest złp. 336, wyraźnie złotych polskich trzysta trzydzieści sześć. Chęć przeto licytowania mający złożyć będą winni przed rozpoczęciem licytacyi vadium w kwocie złp. 200, wyraźnie złotych polskich dwieście. O innych zaś warunkach w biurach Wydziału Administracyi i Skarbu wiadomość każdego czasu powziętą być może.

Kraków, dnia 20 Stycznia 1849 roku.

Vice - Prezes
PAPROCKI.
Za Sekretarza Jlnego, Jul. *Estreicher.*

Nro 782.

RADA MIASTA KRAKOWA.

Podaje do publicznej wiadomości, że w d. 12 b. m. od osób podejrzanych odebrane zostały dwa garce wódki; wzywa przeto właściciela tejże, ażeby po odbiór zgłosił się.

Kraków dnia 18 Stycznia 1849 roku.

Prezes
J. KRZYŻANOWSKI.
Sekretarz D. B. *Margasiński.*

Nr. 6,246.

CESARSKO-KRÓLEWSKI TRYBUNAŁ
Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Stosownie do Art. 12 ust. hipot. z r. 1844, wzywa wszystkich prawa mieć mogących do spadku po niegdy Piotrze Łakoczyńskim pozostałego — z domu pod L. 162 w Gminie VIII i z $^3/_3$ części domu pod L. 28 w Gminie VII Kleparz, sytuowanego, składającego się, aby się z takowemi w przeciągu miesięcy trzech do Trybunału zgłosili, w razie bowiem przeciwnym, po upływie tego terminu, spadek w mowie będący zgłaszającej się Maryannie Konstancyi dwoj-ga imion 1-mo Łakoczyńskiej, 2-do Marcinkowskiej, przyznanym zostanie.

Kraków dnia 20 Października 1849 r.

Sędzia Prezydujący,
J. *Czernicki.*

(3r.) Z. Sekretarz, P. *Burzyński.*

JAN RADWAŃSKI

poleca się Szanownej Publiczności z swoim sposobem leczenia *odmrożeń, odziemblin*, prędko i dokładnie za pomocą wody używanej korzystnie i w Paryżu, a zwanej **Eau Cracovienne contre les engelures.** Jest ona wynalazkiem polecającego się. —— Poleca się równie z płynem na ból zębów wynalezionym przez niegoż, znanym pod i. **Craco-extraelixir odontalgique.** I to ostatnie skutecznie było używanem. Zgłosić się można listownie lub osobiście do tegoż, przy ulicy *Gołębiej* pod L. 283/4.

W wczorajszej Gazecie pod tyt. *Ostatnie wiadomości* — czytaj: *Paryż.* Wice-prezydentem republiki ma być *Odillon Barrot.*